

Kurt Delfält visar upp en ny sten med angiven plats.

Återuppstånden

Fastigheten Vildmannen reser sig bokstavligen som en fågel Fenix efter den stora branden 2017. Nästa sommar är det inflyttningsklart. Fasaden har fått ny Roslagssandsten som påträffades när en damm skulle anläggas.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **ANNA RUT FRIDHOLM**

DET ÄR SNART fem år sedan en brand totalförstörde fastigheten Vildmannen i korsningen mellan Biblioteksgatan och Jakobsbergsgatan i centrala Stockholm. I praktiken var fasaden i Roslagssandsten det enda som gick att rädda av den ursprungliga byggnaden.

När Vildmannen åter står inflyttningsklar nästa sommar har ett helt nytt hus byggts upp bakom den.

Drygt 5 procent av fasaden var så pass skadad att stenen måste bytas ut, ett påbörjat arbete som kommer att avslutas i början av nästa år.

– Det stora skadorna märks framför allt vid fönstren där elden fått syre och lågorna slagit ut, samtidigt som elden bekämpades med kallt släckningsvatten som spräckte stenen, säger Kurt Delfält, vd för Arctic Kvartsit Stenentreprenad, som guidar mellan olika partier och våningar via byggställningarna.

– Skadornas omfattning ökar ju närmare korsningen fönstren är placerade. Fasaden mot Biblioteksgatan är något mer drabbad jämfört med den mot Jakobsbergsgatan.

Det är full rulle i det nya huset. Flera

hundra personer är involverade i återuppbyggnaden där kostnaden för 4 800 kvadratmeter beräknas hamna på runt 800 miljoner kronor enligt fastighetsägaren Hufvudstadens årsredovisning.

ARBETET MED ATT restaurera fasaden påbörjades redan före branden, men fick av förklarliga skäl avbrytas.

Till saken hör också att tillgången på Roslagssandsten är begränsad. Den bryts inte utan sågas och huggs till byggnadssten från moränblock som ligger i naturen. Branden ökade efterfrågan kraftigt,

men den utmaningen gick att lösa berättar Kurt Derfält.

– Ett större parti av den nya Roslags-sandstenen kommer från ett arbete med att anlägga en damm.

När jordmassorna skulle schaktas bort påträffades ett stort antal stenar under marken som nu tar plats i fasaden i Stockholms mest fashionabla kvarter.

– Markägaren, en privatperson med bakgrund i byggbranschen, kände både till att det var Roslags-sandsten och förstod att ta till vara på stenen.

EN STOR DEL av blocken har sågats upp till murstenar, andra har blivit stenar som ska passas in i fönstrens valvbågar. Det har varit ett minutöst arbete att skanna och systematiskt passa in stenen som ska ersättas redan i verkstan. Varje sten som kommer till platsen är markerad med sin plats, som ett pussel färdigt att läggas så enkelt som möjligt.

– Man ska inte behöva stå och fundera när stenen väl är levererad, säger Kurt Derfält och visar upp de manuella anteckningar han själv använder som underlag.

Det är tydligt att fasaden har varit förhållandevis skyddad från väder och vind. När vi tittar på några av de gamla kramlorna är rostangreppen väldigt små jämfört med hur det kan se ut i liknande hus från förra sekelskiftet.

– Fönsterbågarna är komplicerade. Vi sätter en ny kramla här bakom den stora mittstenen i valvbågen. Nya solbänkar ska också komma på plats, de tillverkas av kalksten från Borghamn, säger Kurt Derfält.

FASADEN TVÄTTADES EFTER branden, vilket gör skillnaden mellan gammal och ny sten mindre. Samtidigt har Hufvudstaden varit tydlig med att vissa spår från branden ska vara kvar som vittnen för framtida generationer. Det märks inte minst när man närstuderar de ornamentala delarna av fasaden, vissa gamla ornament går knappt att urskilja jämfört med de nya kopiorna några meter bort.

– Några fler måste kanske måste åtgärdas, det vore lägligt när byggställningarna ändå är på plats, säger Kurt Derfält när han inspekterar dem närmare. Arkitekten Erik Josephsons ursprung-

liga gestaltning från 1897 var starkt influerad av Tudorstilen.

– Vi har nytillverkat delar med sköldarna. Det ger ett mer enhetligt intryck.

Den totala kontorsytan i nya Vildmannen är 2 900 kvadratmeter, en liten ökning jämfört med tidigare. Advokatfirman Cirio har hyrt 2 200 kvadratmeter av dessa och får även tillgång till en takterrass som inte funnits tidigare.

– Det märks att det här är en byggnad som engagerar, fasaden är ju också blåklassad som särskilt kulturhistoriskt värdefull. Mycket dokumenteras också löpande och görs offentligt för eftervärlden vilket förstas är extra kul för alla som är med, säger Kurt Derfält. ■

Projekt: Vildmannen, Stockholm.

Beställare: Hufvudstaden.

Stenleverantör och stenentreprenör:

Arctic Kvartsit Stenentreprenad, Borghamns Stenförädling.